

Fuglelivet i Utterslev Mose i 1932—1935.

Af I. GERNAA

Utterslev eller Søborg Mose er et af Ornithologer velkendt Sted, og mange interessante Iagttagelser skyldes da ogsaa denne store Mose, der ligger nær Storbyen og foruden landskabelig Skønhed ejer et sjælden rigt Fugleliv. Danmarks Naturfredningsforening har da ogsaa for længe siden henledt Myndighedernes Opmærksomhed paa dette Stykke Natur; i 1925 blev det vedtaget af Københavns Kommunalbestyrelse at bevare Mosen i dens naturlige Udseende, og i de senere Aar har man kunnet læse i Aviserne om Planer, der gaar ud paa at bevare Mosen som Naturpark. Disse Planer har dog endnu ikke ført til noget, idet Mosen i Aarene 1932—1935 har henligget i uordnede Tilstande. Omegnens Ungdom har (trods Forbudskilte) tumlet sig paa primitive Fartøjer i Mosens Kanaler, gennemkrydset Rørene og paa den Maade skabt Uro og Forstyrrelse blandt de rugende Fugle, saa man maa forbavses over, at Fuglelivet endnu er saa rigt, som det er.

I D.O.F.T., II, 1908, p. 152—157, har N. CHRISTIANSEN beskrevet Fuglelivet i Utterslev Mose, som det dengang formede sig. Dengang laa Mosen i Københavns Udkant med kun faa Bebyggelser i Nærheden, men nu har Storbyen omtrent helt omsluttet Mosen med Villakvarterer, og de fleste Steder gaar Villahaverne helt ned til Mosens Bred; kun mod Vest finder man dyrkede Marker og Græsgange med enkelte smaa Mosehuller. Færdselen i Mosearealet er ogsaa steget betydeligt med Aarene, endnu i 1931 var Mosen paa sine Steder strengt afspærret, men i de senere Aar har Offentligheden mere og mere benyttet Mosen til at foretage Spadsereture i. Københavns Vandvæsen, under hvem Mosens Administration sorter, har i de senere Aar foretaget flere Arbejder, saasom Anlæg af Broer, Dæmninger o. l. Som det fremgaar af denne Beskrivelse, er det ikke just de fordelagtigste Vilkaar, der her bydes Fuglelivet, og man kunde bedst tro, at dette maatte være paa Retur, men efterfølgende Fugleliste, som er Resultatet af hyppige Ekskursioner paa alle Aarstider, vil vise, at dette aldeles ikke er Tilfældet. Det vil fremgaa, at det er mere artsrigt, end da N. CHRISTIANSEN i 1908 skrev sin Beretning; i

Individantal kan visse Arter sikkert ikke maale sig med den Tid; f. Eks. forekommer de store Flokke af Knopsvaner og Hvinænder ikke mere, men dette kan skyldes, at Mosen er blevet stærkt tilgroet med Aarene, og delvis at Vandstanden ikke er saa høj som tidligere. Nogle Arter er forsvundet, men andre er kommet til, og Resultatet bliver saaledes sikkert, at Fuglelivet absolut ikke er forringet. Som før omtalt er Mosen groet stærkt til; hele den østlige Del er en stor Rørskov med et Par Kanaler igennem og nogle faa Smaahuller hist og her. I denne Del af Mosen finder man stadig Graagaasen ynglende. Mosens Midterparti er ogsaa tæt bevokset med Rør, men hist og her findes udtørrede Steder, hvor Ukrudtet vokser mandshøjt. Om Eftersommeren er denne Del stærkt søgt af mange forskellige Smaafuglearter; særlig er en Kanal med Traadvævshegn paa begge Sider, der fra Mosens Midte gaar helt ind til Utterslev, et meget yndet Opholdssted for Smaafuglene; her kan de bade i Kanalens Vand, sidde til Tørring paa Hegnet og fouragere paa de ukrudtsrige Marker paa begge Sider af Kanalen. I Midten af Mosen yngler bl. a. Hørsøgøgen; man kan om Foraaret høre dens »Tikken« ude fra Sumpene, og dens »Vrinsken« lyder ned fra Luften. Mosens vestlige Del er langt den interessanteste. De store Strækninger af aabent Vand giver den Udseende af at være en Indsø, og Fuglelivet er som i en saadan. Om Foraaret er her Masser af Svømmefugle, og navnlig sætter de mange Hættemaager Liv i det hele, næsten formeget; de faar da ogsaa Skyld for at forjage Fuglene fra Ynglestederne. Om Sommeren, hen i Juli Maaned, tørrer Mosen som Regel noget ud; paa de tørlagte Dyndbanker, som derved fremkommer, rører der sig til Tider et rigt Liv af Vadefugle, og i Modsætning til saa mange andre Steder kan man her iagttage dem paa Nærhold. I den nordvestlige Del munder det nedlagte Fæstningsværk ud i Mosen og slutter som en lille Ø. De tætte Tjørne paa Fæstningsvoldene bidrager i høj Grad til at trække Fugle til; her er om Efteraaret en større Invasion af Sjaggere, Vindrosler m. fl., og om Sommeren lyder Nattergalenes Triller herfra.

Mellem Fæstningsværket og Søborg bestaar Terrænet af dyrkede Marker og smaa Mosehuller hist og her. Dette Terræn kan ogsaa være ret fuglerigt; her staar Graagæssene tidligt

om Foraaret, og her kan man træffe Kragefugle og Rovfugle samt mange af Markens Smaafugle, alt efter Aarstiden; ogsaa Engsnarrens karakteristiske Parringsstemme har jeg hørt her. Foraaret og Sommeren igennem er der livlig Trafik af Ænder, der flyver mellem de smaa Mosehuller og selve den store Mose. Hertil kommer saa de mange Havernes Smaafugle, som man ikke kan undgaa at høre og se, naar man færdes i Mosen.

I 1908 var Mosens Ynglefugles Antal af N. C. ansat til 25; heri er kun medregnet de ude i Mosen ynglende Arter, og af disse er Rødben og Sortterne forsvundet. Af Fugle der først er begyndt at yngle efter 1908 er følgende: Troldand, Taffeland, Graagaas, Sorthalset Lappedykker, Toppet Lappedykker, Gøg og Kærsanger; nu yngler 29 Fuglearter i Terrænet, og med de i Mosens nærmeste Tilliggender ynglende Arter, bliver Antallet ca. 55.

I efterfølgende Liste over de i Moseterrænet forekommende 99 Arter er kun medregnet de i 1932—1935 sete Arter; af tilfældige Gæster og forlængst forsvundne Arter kan nævnes følgende: Knarand i 1917¹, Lille Præstekrave er set 2 Gange paa D. O. F. s Ekskursioner i 1919² og 1929³, Rørdrum i 1903, Rørhøgen ynglede til sidst i Halvfemserne, Blaa Kærhøg blev skudt paa Træk⁴.

Krikand, *Anas c. crecca*, er talrig Foraar og især Efteraar; som Ynglefugl er den mindre hyppig, i 1935 højst 3 Par.

Atling, *Anas querquedula*, er ret sparsom; 1 Par yngler dog hvert Aar.

Pibeand, *Anas penelops*, er Foraar og Efteraar meget almindelig i det aabne Vand ved Brønshøj.

Stokand, *Anas p. platyrhynca*, er Mosens talrigst ynglende Andeart; den træffes overalt i Terrænet.

Skeand, *Spatula clypeata*, yngler hvert Aar i Mosen; den var ikke saa almindelig i Aarene 1932—1934, men i 1935

¹ HEILMANN og MANNICHE: Danmarks Fugleliv, Bd. I, 1928, p. 168.

² D. O. F. T., XIII, p. XIV.

³ D. O. F. T., XXIII, p. 96.

⁴ N. C.: l. c., p. 156.

ynnglede 5—6 Par. Den træffes overalt i Mosen, hvor jeg har iagttaget Arten langt hen i November Maaned.

Knopsvane, *Cygnus olor*. Der yngler hvert Aar 1 Par. 1935 saas 2 Par, hvoraf det ene fortrak til Mosehullerne mellem Husum og Søborg. Svanerne forbliver i Mosen til hen i December, og Efteraaret igennem er det almindeligt at se dem flyve. Arten ynglede i 1908, beretter N. C., men er senere forsvundet; man finder den ikke paa Fuglelisten fra D.O.F.s Ekskursioner, og det maa derfor antages, at den har været forsvundet i en Snes Aar og først er vendt tilbage omkring 1930.

Troldand, *Nyroca fuligula*, træffes hele Aaret rundt, forsaavidt her er isfrit. Navnlig om Foraaret er den meget talrig; men hen paa Sommeren forsvinder en Del, og kun Yngleparrene, plus nogle oversomrende Fugle, bliver tilbage. N. C. anfører den ikke som Ynglefugl, idet den først er begyndt at ruge i 1919; siden har den ynglet hvert Aar.

Bjergand, *Nyroca m. marila*, kan ogsaa forekomme i Mosen, og da i det aabne Vand i Brønshøjenden. 29. September 1933 saas 4 unge Fugle og 30. Oktober 1934 en gl. ♀.

Taffeland, *Nyroca ferina*, er meget almindelig i Mosen og træffes overalt. Om Foraaret kan den være meget talrig; Flokke paa 75—100 kan ses fra Brønshøj. Er ikke anført af N. C. som ynglende, idet den først i 1915 er kommet til som Ynglefugl. Efter at have været oppe paa 75—100 Ynglepar (1927)¹, er den atter gaaet tilbage til ca. 10 Par.

Hvinand, *Bucephala c. clangula*. Hen paa Efteraaret er der som Regel Hvinænder i Mosens aabne Vand ved Brønshøj. Om Foraaret forekommer den ogsaa, men altid i ringe Antal.

Lille Skallesluger, *Mergus albellus*. 23. Marts 1936 saas en ♀ udfor Brønshøj.

Graagaas, *Anser a. anser*. I Mosen findes en af Graagaasens faa danske Ynglepladser. Den er ikke hvert Aar lige talrig. 1933—1934 saa man ikke meget til den, men i 1935 var den meget talrig, hele Foraaret kunde man hver Dag se Gæs flyve over Mosens østlige Del, hvør Ynglepladserne for-

¹ HEILMANN og MANNICHE: l. c., Bd. I, p. 203.

trinsvis findes, og Gaaseskræp hørtes ustandseligt. Hen paa Foraaret saas Gæs med Gæslinger mange Steder i Mosen; der har dette Aar ynglet ca. 10 Par, og mange ikke yngledygtige Fugle har oversomret i Mosen. N. C. anfører den ikke som ynglende, thi først ca. 1917¹ har den slaaet sig ned, og siden er Yngleparrene langsomt steget i Antal.

Agerhøne, *Perdix p. perdix*, kan man træffe som ynglende paa Markerne mellem Husum og Søborg.

Dværglappedykker, *Podiceps r. ruficollis*. Mærkeligt nok er denne Art meget sparsom. Den ynglede vistnok i 1933; siden er den ikke bemærket.

Sorthalset Lappedykker, *Podiceps n. nigricollis*, er Mosens talrigst ynglende Lappedykkerart. I 1908 anfører N. C. den ikke som ynglende, idet han først 29. Juni 1912 fandt dens Rede. Den forsvandt i nogle Aar indtil 1918; siden har den ynglet i stigende Antal. Den ses overalt i Mosen, men forsvinder herfra allerede sidst i August.

Rødhalset Lappedykker, *Podiceps g. griseigena*, er ret sparsom i sin Forekomst; nogle Stykker ses dog hvert Foraar i Mosens aabne Vand ved Brønshøj. I 1935 ynglede et Par i tæt Bevoksning ved Emdrup.

Toppet Lappedykker, *Podiceps c. cristatus*, er hvert Aar ret almindelig i Mosens vestlige Del; 3—4 Par yngler som Regel. Den ynglede ikke med Sikkerhed i 1908, skriver N. C., men har antagelig ynglet de sidste 20 Aar.

Engsnarre, *Crex crex*, yngler sikkert paa Markerne mellem Husum og Søborg, hvor jeg om Foraaret har hørt dens Parringsstemme. Ved Utterslev, hvor en Kanal fra Mosens Midte skærer sig ind, har jeg ogsaa hørt den, og 16. August 1935 jagede jeg en gl. udfarvet Fugl op her.

Plettet Rørvagtel, *Porzana p. porzana*. Dens Hyppighed har været vanskelig at afgøre, grundet paa, at det ikke har været mig muligt at opnaa fornøden Tilladelse til Undersøgelser ude i Mosen. Dens Stemme kan høres forskellige Steder, saa den yngler sikkert derude.

Rørhøne, *Gallinula c. chloropus*, yngler talrigt overalt i Mosen.

¹ Sml. HEILMANN og MANNICHE: l. c., Bd. I, p. 242.

Vandrikse, *Rallus aquaticus*. Dens Stemme høres mange Steder rundt omkring i Mosen, saa den er sikkert ikke sjælden som ynglende.

Blishøne, *Fulica a. atra*, træffes i Mosen det meste af Aaret og er en meget talrig Ynglefugl. 3. Marts 1934 saa jeg en helt hvid Blishøne.

Vibe, *Vanellus vanellus*, yngler almindeligt paa de omliggende Marker. Om Efteraaret kommer store Flokke paa 150—200 til Mosen og bliver her i nogen Tid.

Almindelig Præstekrave, *Charadrius h. hiaticula*. Naar Mosen hen paa Sommeren udtørres, slaar mange Vadere sig ned paa Dyndbankerne, som derved fremkommer. Almindelig Præstekrave er en sikker Gæst om ikke talrig; der er dog altid en halv Snes Stykker i Flok sammen.

Mudderklire, *Tringa hypoleucos*, træffes saavel paa For-aars- som Efteraarstrækket og er om Efteraaret meget talrig overalt i Mosen.

Tinksmed, *Tringa glareola*. I sidste Del af August og navnlig i September er den meget talrig paa Dyndbankerne overalt i Mosen. Jeg har kun set den paa Efteraarstrækket.

Svaleklire, *Tringa ochropus*, forekommer ret almindeligt paa Efteraarstrækket.

Rødben, *Tringa t. totanus*, ynglede i mange Aar i Mosen, indtil den omkring 1927 forsvandt. Den ses nu kun paa Efteraarstrækket.

Sortklire, *Tringa erythropus*. Paa Efteraarstrækket er den meget almindelig blandt Vaderne paa Dyndbankerne. Den ses som oftest kun i den aabne Del af Mosen ved Brønshøj.

Hvidklire, *Tringa nebularia*, forekommer meget talrigt paa Efteraarstrækket. Den er en af de Vadere, man lægger mest Mærke til grundet paa dens høje Skrig, der Efteraaret igennem gjalder i Mosen, og er en af de Vadere, der forbliver længst i Mosen; den ses til langt hen i Oktober.

Brushane, *Philomachus pugnax*, forekommer ret talrigt paa Efteraarstrækket blandt de andre Vadere paa Dyndbankerne.

Dværgryle, *Calidris minuta*. 28. Maj 1935 saa jeg en Flok paa 5; de fløj op fra et af de smaa Mosehuller mellem Husum og Søborg og forsvandt over mod Brønshøj.

Temmincks Ryle, *Calidris temminckii*. Enkelte Individder kan forekomme paa Efteraarstrækket blandt de andre Vadere.

Almindelig Ryle, *Calidris alpina*, ses ikke ret tit, og da som Regel kun enlige Fugle.

Smaabekkasin, *Limnocyptes minimus*. Jeg saa den nogle Gange i Foraaret 1935, nemlig 18. og 25. April, begge Gange en enlig Fugl, der fløj op fra en lille Sump i Mosens nordvestlige Del.

Horsegøg, *Capella g. gallinago*, er almindelig paa Efteraarstrækket og træffes da paa Dyndbankerne sammen med andre Vadefuglearter. I Aarene 1932—1934 ynglede flere Par; da hørtes dens »Vrinsken« og »Tikken« almindeligt i Yngletiden. 1935 saa jeg den ikke i Yngletiden, men talrigt paa Efteraarstrækket.

Hættemaage, *Larus r. ridibundus*, er Mosens talrigste Ynglefugl, saa talrig at den er lidt af en Plage. En mindre Koloni i Mosens vestlige Del, som N. C. beskriver, holdt sig i mange Aar paa nogenlunde det samme Antal, men i ca. 1924¹⁾ begyndte den at vokse; fra ca. 150 Par er den nu oppe paa adskillige Hundrede Par, fordelt over hele Mosen.

Stormmaage, *Larus c. canus*, forekommer ret almindeligt, men yngler ikke.

Sølvmaage, *Larus a. argentatus*, ses ofte flyve over Mosen, men kan ogsaa træffes i Mosearealet, siddende paa Hegnspæle, især i den nordvestlige Del mellem Husum og Søborg.

Fjordterne, *Sterna h. hirundo*, er ikke særlig talrig i sin Forekomst; der ses dog hvert Aar i Juli—August nogle Stykker. I 1935 saas den saa sent som 24. September.

Sortterne, *Chlidonias n. nigra*. Den har tidligere ynglet talrigt, men er nu forsvundet, endnu i 1928²⁾ ynglede 2 Par. I 1932—1935 har jeg kun set den een Gang, nemlig den 16. August 1935, da jeg saa en ung Fugl flyve over Mosen ved Brønshøj, hvor den fiskede i det derværende aabne Vand.

Hejre, *Ardea c. cinerea*. Hen paa Sommeren, i Juli og August, er det ikke ualmindeligt at se Hejrer i Mosen, som oftest enkelte Individder, men undertiden ogsaa flere sammen.

Stork, *Ciconia c. ciconia*. Velkendt er Københavns eneste

¹ Sml. HEILMANN og MANNICHE: I. c., Bd. II, p. 194.

² HEILMANN og MANNICHE: I. c., Bd. II, p. 232.

Storkepars Yngleplads paa Københavns Gulvkludfabriks Skorsten i Husum (sml. Fotografi hos HANS PEDERSEN, D.O.F.T., XXVI, 1932, p. 7). Paa Flyviture til og fra Reden ses den ofte; jeg har dog aldrig set den fouragere i den Del af Mosen, der ligger nærmest Reden, men altid i Mosedragene ved Søborg.

Taarnfalk, *Falco t. tinnunculus*. I April—Maj og hele Efteraaret er det ret almindeligt at se Taarnfalke i Mosearealet, især over Markerne mellem Husum og Søborg.

Musevaage, *Buteo b. buteo*, forekommer af og til paa Efteraarstrækket, men det er kun enlige Fugle, der ses. Om Foraaret har jeg kun set den een Gang, nemlig 4. April 1935.

Vintermusvaage, *Buteo l. lagopus*. 23. Oktober 1932 saas 2 lette fra et Buskads ved Mosens nordvestlige Bred; den hvide Halerod saas tydeligt, da de kredsede fløj over Markerne mod Søborg.

Spurvehøg, *Accipiter n. nisus*, forekommer ikke sjældent paa Træk, Foraar saavel som Efteraar.

Ringdue, *Columba p. palumbus*, forekommer almindeligt det meste af Aaret, saavel i Haverne som paa Markerne omkring Mosen.

Mursejler, *Apus a. apus*, forekommer almindeligt over Mosen fra ca. Midten af Maj til September; nogle Stykker kan ogsaa træffes langt hen i denne Maaned. Undertiden forekommer den i usædvanligt stort Antal, saaledes var 17. Juli 1933 Luften bogstavelig talt »tyk« af Mursejlere, og det var over hele Moseterrænet.

Gøg, *Cuculus c. canorus*, er ikke anført som ynglende af N. C.; men i 1912 fandtes Gøgens Æg i Rørsangerrede for første Gang i Danmark¹. Den høres hyppigt Sommeren igennem, saa det maa antages, at mindst 2 holder til i Mosen.

Skade, *Pica p. pica*, yngler hist og her omkring Mosen. Efteraar og Vinter er den meget talrig, især i den nordvestlige Del.

Allike, *Coloeus m. monedula*. Der yngler nogle Par i Søborg og Brønshøj; disse ses ret tit fouragere i Moseterrænet.

¹ A. KOEFOED: Gøgeæg i Rørsangerrede. D.O.F.T., VII, 1913, p. 158.

Raage, *Corvus f. frugilegus*, er ikke saa almindelig, men ses dog af og til om Efteraaret fouragere paa Markerne mellem Husum og Søborg.

Krage, *Corvus corone cornix*, er meget talrig i Vinterhalvaaret.

Rødrygget Tornskade, *Lanius c. collurio*. Nogle Stykker kan ses hver Eftersommer langs den traadindhegnede Kanal ved Utterslev; ogsaa ved Bispebjerg Kirkegaards Gartneri har jeg set den. Der yngler muligvis et Par i Terrænet eller dets umiddelbare Nærhed.

Digesvale, *Riparia r. riparia*, ses almindeligt over Mosen navnlig i Eftersommeren og da langt hen i September.

Bysvale, *Delichon u. urbica*. Almindelig, især i Eftersommeren.

Forstuesvale, *Hirundo r. rustica*, er meget talrig Sommeren igennem. Den ses gerne fra midt i April til hen i Oktober.

Lærke, *Alauda a. arvensis*. Almindelig Ynglefugl paa omliggende Marker.

Stær, *Sturnus v. vulgaris*. Meget almindelig at se i Mose-terrænet og yngler talrigt rundt omkring. Den ynder Mosens Tagrør som Nattekvarter.

Gærdesmutte, *Troglodytes t. troglodytes*, kan ret tit træffes i Terrænet om Vinteren; den yngler muligvis her.

Brunelle, *Prunella m. modularis*, yngler flere Steder i de omliggende Haver, især langs Brønshøj og Utterslev.

Musvit, *Parus m. major*, er meget almindelig i Moseter-
rænet Aaret rundt og yngler mange Steder i omliggende Haver.

Blaamejse, *Parus c. caeruleus*, er særlig i Vinterhalvaaret almindelig at se i Moseter-
rænet; den yngler sikkert i de omliggende Haver.

Tornsanger, *Sylvia c. communis*, er Mosens almindeligste Græssmutteart, den ses navnlig i de enligvoksede Buske ude i Mosen; yngler talrigt overalt.

Gærdesanger, *Sylvia c. curruca*, er ret almindelig og ses navnlig om Eftersommeren i de ukrudtsrige Dele af Mosen; den yngler især i Haverne ved Brønshøj.

Havesanger, *Sylvia borin*, træffes især i Fæstningsværkets Buskadser og i tætbevoksede Haver langs Mosens Bred.

Gulbug, *Hypolais icterina*, yngler flere Steder i Haverne, bl. a. ved Utterslev og Søborghus Kro.

Kærsanger, *Acrocephalus palustris*. Jeg blev først opmærksom paa Arten 9. Juni 1935, da jeg hørte og saa den i en udtørret Del af Mosen ved Utterslev. Terrænet, der var højt bevokset med Nælder og andet Ukrudt samt med enligstaaende Hyld og Pil, egnede sig ogsaa rigtigt for denne Art.

Rørsanger, *Acrocephalus s. scirpaceus*, yngler ret talrigt.

Drosselrørsanger, *Acrocephalus a. arundinaceus*. I mange Aar ynglede der ca. 10 Par, og endnu i 1927 var der 3 Par, men saa forsvandt den som Ynglefugl. I 1931 meddeler H. LANGE om Fundet af en Rede, og det formenes, at den har ynglet dette Aar¹. 21. Maj 1935 blev jeg opmærksom paa dens Tilstedeværelse, idet dens høje skrattende Sang lød fra en lille Rørholm, i Mosens sydvestlige Del ved Brønshøj. Jeg hørte og saa den ofte hele Foraaret, saa den er utvivlsomt atter begyndt at yngle (D.O.F.T., 1935, p. 125).

Sivsanger, *Acrocephalus schoenobaenus*, er en talrig Ynglefugl overalt i Mosen.

Løvsanger, *Phylloscopus trochilus*, er almindeligt forekommende i Terrænet omkring Mosen.

Fuglekonge, *Regulus r. regulus*, er truffet nogle Gange i Vinterhalvaaret i tætbevoksede Haver.

Engpiber, *Anthus pratensis*, træffes det meste af Aaret meget almindeligt i Moseterrænet og yngler mange Steder.

Gul Vipstjert, *Motacilla f. flava*, almindelig Ynglefugl i Moseterrænet, især paa Markerne mellem Husum og Søborg.

Hvid Vipstjert, *Motacilla a. alba*. Naar Mosen hen paa Sommeren udtørres, er Arten hyppig paa Dyndbankerne mellem Vadefuglene.

Vindrossel, *Turdus i. iliacus*, forekommer hvert Aar i store Flokke, der hovedsagelig holder til i Husum Fæstningsværks Tjørne; den er særlig talrig i Oktober.

Sangdrossel, *Turdus ericetorum philomelos*, er almindelig Ynglefugl i Haverne omkring Mosen.

Sjagger, *Turdus pilaris*, forekommer ret talrigt og træffes som Vindroslen i Fæstningsværkets Tjørne, men som Regel noget senere end denne.

¹ D.O.F.T., XXVIII, 1934, p. 138.

Solsort, *Turdus m. merula*, forekommer meget almindeligt hele Aaret; den ynder at opholde sig mellem Mosens Rør. Talrig Ynglefugl.

Digesmutte, *Oenanthe o. oenanthe*, forekommer ikke saa hyppigt, men træffes dog hvert Efteraar.

Bynkefugl, *Saxicola r. rubetra*, er en meget almindelig Ynglefugl overalt, især paa ukrudtsrige Steder.

Rødstjert, *Phoenicurus p. phoenicurus*, forekommer saavel paa Foraars- som Efteraarstræk, men som Regel kun i ringe Antal.

Rødhals, *Erithacus r. rubecula*, er ret almindeligt forekommende i Vinterhalvaaret.

Nattergal, *Luscinia luscinia*. Jeg har kun hørt den i Husum Fæstningsværks Buskadser; her yngler mange Par.

Graa Fluesnapper, *Muscicapa s. striata*. Den yngler sikkert i Haverne ved Emdrup. Forekommer hvert Efteraar sammen med andre Smaafugle omkring den traadvævsindhegnede Kanal ved Utterslev.

Graaspurv, *Passer d. domesticus*, forekommer meget talrigt.

Skovspurv, *Passer m. montanus*, forekommer ret talrigt.

Bogfinke, *Fringilla c. coelebs*. Almindelig Ynglefugl i omliggende Haver.

Kvækerfinke, *Fringilla montifringilla*. 30. Oktober 1934 saa jeg en lille Flok ved Fæstningsværkets Udmunding i Mosen.

Kærnebider, *Coccothraustes c. coccothraustes*. 20. November 1932 saa jeg en Flok paa 6 Stykker i Fæstningsværkets Tjørne.

Stillits, *Carduelis c. carduelis*, forekommer hver Eftersommer i de ukrudtsrige Strækninger ved Utterslev og ses ogsaa ret tit om Vinteren i Moseterrænet.

Svenske, *Chloris c. chloris*. Almindelig hele Aaret, dog særlig om Eftersommeren.

Tornirisk, *Carduelis c. cannabina*, forekommer meget almindeligt i Moseterrænet.

Graasisken, *Carduelis flamma*. 10. Januar 1936 traf jeg en lille Flok i nogle visne Rør ved Brønshøj.

Rørspurv, *Emberiza s. schoeniclus*. Almindelig Ynglefugl overalt i Mosen.

Gulspurv, *Emberiza c. citrinella*. Almindeligt forekommende i Mosearealet hele Aaret.

Kornverling, *Emberiza c. calandra*. Almindelig Yngleflug paa de omliggende Marker. Dens Sang lyder paa alle Aarstider, om Vinteren dog kun paa Dage med mildt Vejr.

To Redefund af Mudderklire, *Tringa hypoleucos* L.

Af VAGN HOLSTEIN

I Dagene fra Onsdag den 29. Maj til Søndag Morgen den 2. Juni 1935 var jeg sammen med Assurandør S. BRAMSEN og Kontorchef A. KØEFOED Gæst hos Grosserer S. BURMEISTER paa sidstnævntes Ejendom, Rotviglund, som er beliggende ca. 16 km Sydøst for Holstebro umiddelbart Syd for Landsbyen Hodsager. Ejendommens nordøstlige Grænse dannes af Storaen, der allerede her er en ret anelig Vandvej, som i de særeste Sving og Bugtninger — foraarsaget af den stride Strøm — glider frem gennem Aadalens frodige Enge. Disse findes som Regel paa begge Sider af Aaen, men enkelte Steder svinger Aalejet tilsyneladende ganske umotiveret helt ind under det høje egekratbevoksede Land, som begrænser Aadalens Sydside, og hvor det er Tilfældet, falder Landet af i bratte, 10—12 Meter høje Sandskrænter, hvis Fod beskylles af Aaens Vand. Under Højvandsperioder æder Aaen bort af Skrænternes løse Sand, hvilket foraarsager stadige Nedstyrtninger, som atter er Aarsagen til, at disse Skrænters sparsomme Bevoksning af Lyng ikke kan faa Tid og Ro til at brede sig, men kun findes som spredte, mørke Klatter paa de stejle Skraaningers hvidgult-lysende Flader.

Allerede den Aften, vi kom til Rotviglund — altsaa den 29. Maj — konstaterede vi Mudderklirernes Tilstedeværelse. Da Kontorchef KØEFOED og jeg umiddelbart efter vor Ankomst gik en Tur paa Engene ved Storaen, fik vi Øje paa to Mudderklirer, som lettede fra en af Aaens mange Kroge. Udstødende deres karakteristiske Skrig: Tidihidi—tidihidi, fulgte de Aaens bugtede Løb flyvende ganske lavt over Vandspejlet.

Jeg maa tilstaa, at denne Oplevelse ikke gjorde noget særligt Indtryk paa os, da det jo er en saare almindelig Fore-